

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรีฆ่าตัวตาย : ศึกษากรณีนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อมุ่งศึกษาในปัญหาเหล่านี้ เพื่อ 1. ศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย 2. เพื่อศึกษาถึงภูมิหลังและวิธีการฆ่าตัวตายของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย 3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและมาตรการป้องกันการฆ่าตัวตายของนักศึกษา โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อต่อปัญหาการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ยังใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีสังคมวิทยา มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนผลการเรียน สาขาวิชาที่เรียน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สิน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสุขภาพ ปัจจัยโรคซึมเศร้า ปัจจัยด้านความรัก ปัจจัยด้านการเลียนแบบและปัจจัยด้านสื่อ กำหนดตัวแปรตามคือ การฆ่าตัวตาย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยวิทยา (Anthropology Field Work) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยศึกษานักศึกษาที่ฆ่าตัวตายในปี 2541 - 2544 โดยมุ่งสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องใน 3 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มบิดาหรือมารดาของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย 2. กลุ่มพี่น้อง เพื่อนสนิท คนรักของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย 3. กลุ่มอาจารย์ที่สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย

ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากสถาบันการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างเคยศึกษาอยู่จำนวน 7 ราย โดยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ฝ่ายปกครองที่เคยรู้จักกับนักศึกษาที่ฆ่าตัวตายนอกจากนี้ยังได้สัมภาษณ์บิดาของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย และสัมภาษณ์เพื่อนสนิทของนักศึกษาบางรายที่สามารถติดต่อได้และให้ความร่วมมือ

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมีอายุขณะเสียชีวิตโดยเฉลี่ย 21.5 ปี ส่วนใหญ่จะเรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ส่วนใหญ่จะเรียนทางด้านสังคมศาสตร์ และมีระดับคะแนนเฉลี่ยไม่เกิน 2.5 ส่วนใหญ่จะเรียนภาคปกติและบางรายเคยเปลี่ยนสาขาวิชาเรียนและบางรายเคยพักการเรียน นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน

ทางด้านเศรษฐกิจการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 72.00 มีรายได้อันเพียงพอแก่ค่าใช้จ่าย และส่วนใหญ่ได้รับรายได้จากบิดา ส่วนข้อมูลทางด้านครอบครัวพบว่านักศึกษาที่ฆ่าตัวตายพักอาศัยอยู่ลำพังมากกว่าที่พักอยู่กับบิดามารดา

ข้อมูลโรคซึมเศร้าจากการศึกษาวิจัยพบว่านักศึกษาที่ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่มีอาการของโรคซึมเศร้าเป็นส่วนใหญ่แต่จะแสดงอาการออกมาแตกต่างกันเช่น บางรายเคยป่วยเป็นโรคทางจิตเวช บางรายเคยพูดว่าอยากตาย บางรายเคยพยายามฆ่าตัวตาย บางรายเคยรู้สึกว่ามีค่า และบางรายเป็นคนเจ้าอารมณ์ หรือบางครั้งอ่อนเพลียไร้เรี่ยวแรง ไม่มีสมาธิ

ด้านความรักจากการศึกษาวิจัยพบว่านักศึกษาที่ฆ่าตัวตายมีคนรักจำนวน 4 ราย ถือเป็นร้อยละ 58.00 ไม่มีคนรักจำนวน 3 ราย ร้อยละ 42.00 แต่พบว่าที่มีปัญหาด้านความรัก จำนวน 4 ราย ถือเป็นร้อยละ 58.00 และไม่มีปัญหาด้านความรัก 3 ราย ถือเป็นร้อยละ 42.00

ข้อมูลด้านการเลียนแบบจากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่จะใช้วิธีการฆ่าตัวตายคล้ายกัน ตัวอย่างเช่น การฆ่าตัวตายโดยวิธีกระโดดจากที่สูงมี 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.00 และวิธีการฆ่าตัวตายโดยการผูกคอตายมี 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.00 นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้สำรวจถึงความถี่ของการฆ่าตัวตายพบว่าปี 2541, 2542 และ 2544 มีนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างฆ่าตัวตายสูงซึ่งมีปีละ 2 ราย ส่วนปี 2543 กลุ่มตัวอย่างฆ่าตัวตายปีละ 1 คน

ข้อมูลด้านสื่อจากการศึกษาพบว่าวิธีการฆ่าตัวตายที่ใช้พบว่า นักศึกษาใช้วิธีการกระโดดจากที่สูง จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.00 ส่วนอีก 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.00 ใช้วิธีฆ่าตัวตายโดยการผูกคอตาย จากการตรวจสอบพบว่าเมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้มีนักศึกษาฆ่าตัวตายโดยวิธีกระโดดจากที่สูง จำนวน 3 ราย และทุกรายมีข่าวผ่านสื่อ จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกพบว่าปัจจัยสื่อเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่านักศึกษาที่ฆ่าตัวตายบางรายเกิดจากอาการทางจิตเวชไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดและเอาใจใส่ ทำให้เด็กรู้สึกสิ้นหวังและโดดเดี่ยวนำไปสู่การฆ่าตัวตาย บางรายมีความมุ่งมั่นจนเกินไป มุ่งหวังที่จะได้เกียรติยศเมื่อรู้สึกว่าไม่ได้เป็นไปตามที่มุ่งหวังก็จะเกิดความรู้สึกสิ้นหวัง ไร้ค่า นำไปสู่การฆ่าตัวตายในที่สุด บางรายถูกเลี้ยงดูมาในครอบครัวที่อบอุ่นเมื่อเกิดปัญหาบางอย่างขึ้นไม่กล้าบอกคนอื่นและไม่สามารถแก้ปัญหาได้เก็บปัญหาไว้กับตนเองไม่

กล้าปรึกษาใครจึงเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวนำไปสู่การฆ่าตัวตายในที่สุด บางรายเป็นคนเจ้าอารมณ์อ่อนไหวง่าย เมื่อเกิดปัญหาจะแก้ปัญหาโดยวิธีรุนแรง โดยการประชดประชัน โดยเฉพาะเรื่องความรักมีโอกาสฆ่าตัวตายสูง บางรายมีปัจจัยมากกว่าหนึ่งอย่างที่เป็นแรงผลักดันให้ฆ่าตัวตาย

จึงสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 6 ข้อ คือ

1. ปัจจัยด้านการเรียนเป็นปัจจัยผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย
2. ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย
3. ปัจจัยด้านความรักเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย
4. ปัจจัยด้านโรคซึมเศร้าเป็นปัจจัยผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย
5. ปัจจัยด้านการเรียนแบบเป็นปัจจัยผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย
6. ปัจจัยด้านสื่อเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยทางมนุษยวิทยา การสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมสิ่งที่คุณวิจัยได้พบและเป็นอุปสรรคในการเก็บข้อมูลพอสรุปได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ บิดามารดา พี่ น้อง คนรักของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตายจะมีความอ่อนไหวต่อคำถามทำให้เกิดปัญหาไม่ได้ข้อมูลบางอย่างที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับตัวนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย
2. ข้อมูลที่บิดามารดา พี่ น้อง คนรักของนักศึกษาที่ฆ่าตัวตายให้แก่ผู้ทำวิจัยมักจะออกมาในเชิงบวกและทำให้ได้ข้อเท็จจริงบางอย่างในด้านที่เป็นบวกแต่จะไม่ได้ข้อมูลในด้านที่เป็นลบหรือปัญหาที่แท้จริง
3. ข้อมูลที่ได้จากที่เป็นเพื่อนสนิท จะเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างเป็นกลาง เพราะยังมีความผูกพันกันน้อยกว่าบิดามารดา พี่ น้อง คนรัก แต่ส่วนใหญ่จบการศึกษาไปแล้ว
4. ข้อมูลที่ได้จากอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นกลางที่สุด แต่จะมีปัญหาเรื่องรายละเอียดที่ลึกซึ้ง อาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาอาจไม่ทราบ
5. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีนักศึกษาที่ฆ่าตัวตายอีกจำนวนมากที่มหาวิทยาลัยปิดเพื่อรักษาชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ทำให้ตัวเลือกในการเลือกกลุ่มประชากรน้อยกว่าที่เป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรีฆ่าตัวตาย: ศึกษาเฉพาะนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร” จากการเก็บข้อมูลทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

ผลการศึกษาวิจัยที่ผู้ทำวิจัยได้ทำการศึกษา และสัมภาษณ์ในเชิงลึกจากประสบการณ์ที่ผ่านมา มีข้อเสนอแนะทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรีฆ่าตัวตาย เป็นการศึกษาเฉพาะนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาที่ฆ่าตัวตายมีมากเป็นอันดับที่ 2 จากผู้ที่ฆ่าตัวตายทั้งหมดในประเทศไทย รองจากอาชีพรับจ้าง เมื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและศึกษาเฉพาะนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้กลุ่มตัวอย่างลดน้อยลง การเก็บข้อมูลทำได้ลำบาก การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาที่ฆ่าตัวตายทั้งหมด
2. หากต้องการข้อมูลว่าปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาฆ่าตัวตาย น่าจะเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ฆ่าตัวตายแต่ไม่สำเร็จ เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นแรงผลักดันที่แท้จริงมากกว่าการสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะทางวิชาการที่ได้นำเสนอไว้แล้วนั้น เป็นข้อเสนอแนะที่เกิดจากผลสรุปจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้การวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเรียน อาจารย์ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่ควรจะต้องตั้งเป้าหมายหรือคาดหวังไว้กับนักศึกษามากเกินไป เพราะจะทำให้นักศึกษาเกิดความมุ่งมั่นจนเกินไป การกระทำที่ผิดพลาดเพียงเล็กน้อย หรือไม่เป็นไปตามที่มุ่งมั่น จะทำให้นักศึกษารู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ค่าขึ้นมาทันที อีกทั้งการเลือกสาขาวิชาที่เรียนให้นักศึกษาเลือกเรียนในสิ่งที่เขาต้องการและชอบ เพราะจากการศึกษาพบว่า มีนักศึกษบางรายเปลี่ยนสาขาวิชาเรียน และหลายรายที่พักการเรียนรายวิชา(Drop) เนื่องจากเรียนต่อไม่ไหว

2. ด้านครอบครัว บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ต้องคอยเอาใจใส่บุตร หรือผู้ที่อยู่ในความครองใ้มาก ยิ่งนักศึกษาที่เรียนเก่ง ยิ่งต้องให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งเพราะหากสอบตกหรือทำข้อสอบไม่ได้ตามที่เขาดังเป้าหมายไว้ เขาจะรู้สึกว่าคุณเองเป็นคนไร้ค่า

3. ด้านความรัก นักศึกษาเป็นวัยที่ต้องศึกษาหาความรู้ การมีความรักในวัยเรียนนั้นเป็นเรื่องละเอียดอ่อน หากไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างดีจากคนรักหรือจากผู้ปกครอง ย่อมเกิดปัญหาในการเรียน เพราะการเรียนต้องมีความเอาใจใส่และต้องมีสมาธิ หากมีปัญหาด้านความรักเข้ามาเกี่ยวข้องย่อมทำให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆเป็นเงาตามตัว หากไม่มีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องหรือไม่ได้รับการเอาใจใส่ที่ควรทำให้นักศึกษาเกิดแรงกดดัน จนเสียการเรียนและนำไปสู่การแก้ปัญหาในทางที่ผิดๆและอาจนำไปสู่การตัดสินใจฆ่าตัวตายในที่สุด

4. ด้านโรคซึมเศร้า อาการซึมเศร้ามีอาการที่สังเกตได้ดังนี้ มีอาการซึมเศร้า มีอาการกระวนกระวายอยู่ไม่เป็นสุข มีอาการเชื่องช้า อ่อนเพลีย ไร้เรี่ยวแรง บ่นว่าคุณเป็นคนไร้ค่า พูดเรื่องการตายหรืออยากตาย หากมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้ว อาจารย์ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องรีบเอาใจใส่ ซึ่งในทางการแพทย์ นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2541) ได้กล่าวถึงโรคอารมณ์เศร้าว่า โรคอารมณ์เศร้าหมายถึง ภาวะซึมเศร้าที่มีการเปลี่ยนแปลงของสมดุลเคมีในระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดเป็นโรคขึ้น ไม่ใช่ภาวะซึมเศร้าชั่วคราวชั่วคราวอย่างที่หลายคนเข้าใจ วัยรุ่นที่ได้รับความเครียดอย่างฉับพลันมากพอหรือเรื้อรังมานานพอที่จะทำให้สมดุลนี้ย่อมเกิดเป็นโรค และนำไปสู่การฆ่าตัวตายในที่สุดถ้าไม่รักษา

นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หน่วยงานราชการและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ควรจะมีแนวทางหรือมาตรการในการในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. สถานศึกษา ทุกสถาบันการศึกษาควรจัดให้มีนักจิตวิทยา คอยให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในปริมาณที่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนในระดับปริญญาตรีในสภาวะปัจจุบันมีการแข่งขันกันในการเรียนสูง อีกทั้งนิตินิต นักศึกษา เป็นวัยที่มีความเปราะบางทางด้านอารมณ์ และเป็นวัยที่ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในด้านการศึกษา ควรเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆเพื่อผ่อนคลายในการเรียน ควรส่งเสริมด้านการกีฬาเพราะการเล่นกีฬาทำให้ผ่อนคลายจากความตึงเครียดและทำให้สุขภาพแข็งแรง

2. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตให้เพียงพอ และ คอยให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป อีกทั้งคอยให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรในสังกัดสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการให้คำปรึกษาแก่นิตินิต นักศึกษาต่อไป นอกจากนี้กรมสุขภาพจิตควรเพิ่มบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะแนวโน้มปัญหาการฆ่าตัวตายนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุเกิด

จากปัจจัยหลายๆด้าน โดยเฉพาะช่วงที่สภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำอย่างมาก อีกทั้งควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับ การฆ่าตัวตาย สภาพปัญหา แนวโน้มของผู้ที่จะฆ่าตัวตาย รวมถึงการสังเกตลักษณะของผู้ที่มีโอกาสฆ่าตัวตาย เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

3. สื่อ ในยุคข้อมูลข่าวสารสื่อถือเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูล หากข้อมูลที่ถ่ายทอดออกมาในเชิงลบผลที่ตามมา ก็จะเป็นผลเสีย หากถ่ายทอดออกมาในเชิงบวกผลที่ตามมา ก็จะเป็นผลดี สื่อควรตระหนักถึงปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาหนี้สิน นักศึกษาฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญและร่วมกันป้องกัน แก้ไขปัญหา ดังนั้นสื่อจึงควรถ่ายทอดข้อมูลออกมาในเชิงป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมถึง ถ่ายทอดให้ทราบถึงปัญหาและความยุ่งยากที่เกิดจากการฆ่าตัวตาย ได้แก่ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัว สังคม สถาบันการศึกษา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นปัญหาที่สำคัญในสังคมไทย ที่ทุกคนต้องร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ ไม่ควรให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบปัญหาดังกล่าวเพียงลำพัง โดยเฉพาะปัญหาการฆ่าตัวตายของนิสิต นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งถือว่าเป็นระดับปัญญาชน ปัญหาการฆ่าตัวตายของนิสิต นักศึกษาดังกล่าว เกิดจากปัจจัยหลายด้านที่เป็นแรงผลักดัน ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรัก ปัจจัยด้านโรคซึมเศร้า ปัจจัยด้านการเลียนแบบและปัจจัยด้านสื่อ ทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนเป็นแรงผลักดันประกอบกันจนกระทั่งเกิดการตัดสินใจฆ่าตัวตายขึ้น ดังนั้น ทุกคนในสังคมจึงต้องเอาใจใส่และสังเกตคนที่เกี่ยวข้อง หากมีลักษณะหรือมีแนวโน้มที่น่าจะฆ่าตัวตายให้รีบดำเนินการแก้ไขหรือแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป